

HƯỚNG DẪN

SỐ THÔNG TIN VÀ TUYÊN TRUYỀN **tuyên truyền kỷ niệm 110 năm Ngày sinh đồng chí Nguyễn Thị Minh Khai (30/9/1910 - 30/9/2020)**

ĐẾN Số: 6905
Ngày: 18/9
Chuyên:

Thực hiện Hướng dẫn số 149-HD/BTGTW, ngày 08/9/2020 của Ban Tuyên giáo Trung ương về “Tuyên truyền kỷ niệm 110 năm Ngày sinh đồng chí Nguyễn Thị Minh Khai (30/9/1910 - 30/9/2020)”; Kế hoạch số 149-KH/TU, ngày 11/02/2020 của Ban Thường vụ Tỉnh ủy về “tuyên truyền, kỷ niệm các ngày lễ lớn và sự kiện lịch sử quan trọng trong năm 2020”; Ban Tuyên giáo Tỉnh ủy hướng dẫn công tác tuyên truyền kỷ niệm 110 năm Ngày sinh đồng chí Nguyễn Thị Minh Khai (30/9/1910 - 30/9/2020 trên địa bàn tỉnh như sau:

I - MỤC ĐÍCH, YÊU CẦU

1. Mục đích

- Tuyên truyền tới cán bộ, đảng viên và các tầng lớp nhân dân về công lao và cống hiến của đồng chí Nguyễn Thị Minh Khai đối với phong trào cách mạng Việt Nam; tôn vinh và tri ân đối với nữ chiến sĩ cộng sản kiên cường, bất khuất.

- Thông qua các hoạt động tuyên truyền kỷ niệm góp phần củng cố và bồi đắp bản lĩnh chính trị, niềm tin, lý tưởng cách mạng cho cán bộ, đảng viên và Nhân dân.

2. Yêu cầu

Công tác tuyên truyền kỷ niệm cần được tiến hành hiệu quả, thiết thực.

I - NỘI DUNG TUYÊN TRUYỀN

1. Tuyên truyền về cuộc đời hoạt động và công lao, đóng góp của đồng chí Nguyễn Thị Minh Khai đối với sự nghiệp cách mạng của Đảng và dân tộc Việt Nam, sự nghiệp giải phóng phụ nữ và phong trào đấu tranh của Nhân dân vì hòa bình, độc lập dân tộc và dân chủ trên toàn thế giới.

2. Tuyên truyền về phẩm chất đạo đức cách mạng cao đẹp của đồng chí Nguyễn Thị Minh Khai; việc học tập và noi theo tấm gương nữ chiến sĩ cộng sản kiên cường, ưu tú, trọn đời phấn đấu hy sinh vì sự nghiệp cách mạng của Đảng và dân tộc, nhất là trong thế hệ trẻ hiện nay.

3. Tổ chức tuyên truyền trong sinh hoạt chi bộ, sinh hoạt các tổ chức chính trị - xã hội.

4. Tuyên truyền cổ động trực quan, tuyên truyền trên các phương tiện thông tin đại chúng, trang thông tin điện tử, các ấn phẩm tuyên truyền (sách, báo, tài liệu...).

5. Tiếp sóng phim tài liệu về đồng chí Nguyễn Thị Minh Khai.

III - TỔ CHỨC THỰC HIỆN

1. Ban Tuyên giáo Tỉnh ủy

- Xây dựng Hướng dẫn và gửi Đề cương tuyên truyền kỷ niệm 110 năm Ngày sinh đồng chí Nguyễn Thị Minh Khai (30/9/1910 - 30/9/2020) trên địa bàn tỉnh.

- Chủ trì, phối hợp với sở Thông tin và Truyền thông chỉ đạo, định hướng các cơ quan báo chí, truyền thông trên địa bàn tỉnh trong công tác tuyên truyền kỷ niệm 110 năm Ngày sinh đồng chí Nguyễn Thị Minh Khai (30/9/1910 - 30/9/2020).

- Biên tập, đưa nội dung tuyên truyền về sự kiện vào Bản tin Thông báo nội bộ và Thông tin cơ sở.

- Theo dõi tình hình “không gian mạng”, kịp thời tham mưu Ban Chỉ đạo 35 tỉnh đấu tranh, phản bác các quan điểm sai trái, chống phá Đảng, Nhà nước; xuyên tạc về cuộc đời hoạt động của đồng chí Nguyễn Thị Minh Khai.

- Vận động, khuyến khích cán bộ tuyên giáo và đội ngũ báo cáo viên, tuyên truyền viên đăng tải, chia sẻ thông tin trên các trang mạng xã hội (facebook, zalo, youtube...) về kỷ niệm 110 năm Ngày sinh đồng chí Nguyễn Thị Minh Khai (30/9/1910 - 30/9/2020).

2. Sở Thông tin và Truyền thông

Phối hợp với Ban Tuyên giáo Tỉnh ủy trong công tác chỉ đạo, định hướng tuyên truyền; theo dõi, kiểm tra và xử lý nghiêm các vi phạm trong việc đăng tải, phổ biến thông tin, quan điểm sai trái trong dịp kỷ niệm 110 năm Ngày sinh đồng chí Nguyễn Thị Minh Khai (30/9/1910 - 30/9/2020).

3. Sở Văn hóa, Thể thao và Du lịch

Chỉ đạo, hướng dẫn các đơn vị trực thuộc và phòng Văn hóa - Thông tin các huyện, thị xã, thành phố tổ chức các hoạt động tuyên truyền tại địa phương, đơn vị mình.

4. Mặt trận Tổ quốc Việt Nam và các tổ chức chính trị - xã hội tỉnh

- Căn cứ Hướng dẫn này và các văn bản chỉ đạo của ngành dọc cấp trên, chủ động xây dựng hướng dẫn tuyên truyền kỷ niệm về sự kiện phù hợp với điều kiện thực tế và tình hình dịch bệnh.

- Tổ chức sinh hoạt các đoàn thể về kỷ niệm 110 năm Ngày sinh đồng chí Nguyễn Thị Minh Khai (30/9/1910 - 30/9/2020) theo Đề cương tuyên truyền.

5. Báo Đắc Lắc, Đài Phát thanh - Truyền hình tỉnh, Cổng Thông tin điện tử tỉnh

- Đẩy mạnh công tác tuyên truyền, mở chuyên trang, chuyên mục về kỷ niệm 110 năm Ngày sinh đồng chí Nguyễn Thị Minh Khai (30/9/1910 - 30/9/2020).

- Riêng Đài Phát thanh - Truyền hình tỉnh, ngoài thực hiện các nội dung trên, chuẩn bị điều kiện tiếp sóng từ Đài Truyền hình Việt Nam phim tài liệu về Kỷ niệm 110 năm ngày sinh đồng chí Nguyễn Thị Minh Khai.

6. Ban Tuyên giáo các huyện ủy, thị ủy, thành ủy, đảng ủy trực thuộc

- Căn cứ Hướng dẫn này và Đề cương tuyên truyền tham mưu cấp ủy tổ chức tốt các hoạt động tuyên truyền, kỷ niệm 110 năm Ngày sinh đồng chí Nguyễn Thị Minh Khai (30/9/1910 - 30/9/2020).

- Theo dõi tình hình “không gian mạng”, kịp thời tham mưu Ban Chỉ đạo 35 cùng cấp đấu tranh, phản bác các quan điểm sai trái, chống phá Đảng, Nhà nước; xuyên tạc về cuộc đời hoạt động của đồng chí Nguyễn Thị Minh Khai.

- Vận động, khuyến khích cán bộ tuyên giáo và đội ngũ báo cáo viên, tuyên truyền viên đăng tải, chia sẻ thông tin trên các trang mạng xã hội (facebook, zalo, youtube...) về kỷ niệm 110 năm Ngày sinh đồng chí Nguyễn Thị Minh Khai (30/9/1910 - 30/9/2020).

(Gửi kèm Đề cương tuyên truyền kỷ niệm 110 năm Ngày sinh đồng chí Nguyễn Thị Minh Khai (30/9/1910 - 30/9/2020)).

Nơi nhận:

- Ban Tuyên giáo TW,
- T26 - Đà Nẵng,
- Thường trực Tỉnh ủy,
- Ủy ban MTTQVN tỉnh và các đoàn thể chính trị - xã hội tỉnh,
- Sở Thông tin và Truyền thông,
- Sở Văn hóa, Thể thao và Du lịch,
- Báo Đắk Lắk,
- Đài Phát thanh - Truyền hình tỉnh,
- Cổng Thông tin điện tử tỉnh,
- Ban Tuyên giáo các huyện ủy, thị ủy, thành ủy, đảng ủy trực thuộc,
- Lưu Ban Tuyên giáo Tỉnh ủy.

(báo cáo)

**K/T TRƯỞNG BAN
PHÓ TRƯỞNG BAN**

Nguyễn Cảnh

ĐỀ CƯƠNG
TUYÊN TRUYỀN KỶ NIỆM 110 NĂM NGÀY SINH
ĐỒNG CHÍ NGUYỄN THỊ MINH KHAI (30/9/1910 – 30/9/2020)

I. KHÁI LƯỢC THÂN THỂ, CUỘC ĐỜI HOẠT ĐỘNG CÁCH MẠNG CỦA ĐỒNG CHÍ NGUYỄN THỊ MINH KHAI

Đồng chí Nguyễn Thị Minh Khai (tên thật là Nguyễn Thị Vịnh), sinh ngày 30/9/1910, tại xã Vịnh Yên, thành phố Vinh, tỉnh Nghệ An.

Năm 1919, Nguyễn Thị Vịnh theo học chữ quốc ngữ tại trường Nguyễn Trường Tộ, sau đó chuyển sang trường Tiểu học Cao Xuân Dục. Tại đây, Nguyễn Thị Vịnh được thầy giáo Trần Phú và các thầy cô giáo trong trường dìu dắt nên sớm giác ngộ cách mạng và bắt đầu tham gia các phong trào yêu nước.

Năm 1926, Nguyễn Thị Vịnh tích cực tham gia phong trào đấu tranh tại Vinh, vận động nữ sinh tham gia bãi khóa, tổ chức lễ truy điệu cụ Phan Châu Trinh. Năm 1927 (khi mới 17 tuổi), Nguyễn Thị Vịnh gia nhập Việt Nam Cách mạng đảng, lấy tên là Nguyễn Thị Minh Khai.

Đầu năm 1930, Đảng Cộng sản Việt Nam được thành lập, đồng chí Nguyễn Thị Minh Khai trở thành đảng viên lớp đầu tiên của Đảng và được phân công phụ trách công tác tuyên truyền, vận động phụ nữ, huấn luyện đảng viên ở khu vực Trường Thi, Bến Thủy và tổ chức Hội Phụ nữ Giải phóng. Tháng 3 năm 1930, Đồng chí được cử sang Hương Cảng (Trung Quốc), công tác ở Văn phòng chi nhánh Ban Phương Đông của Quốc tế Cộng sản, nhận nhiệm vụ liên lạc với các tổ chức cách mạng Việt Nam ở trong nước.

Từ năm 1931 - 1933, Đồng chí bị bọn mật thám Anh ở Hương Cảng bắt giam rồi chuyển giao cho chính quyền Quảng Châu cầm tù. Ra tù, Đồng chí tìm bắt liên lạc với tổ chức Đảng và đến Thượng Hải công tác trong Ban Chỉ huy ở ngoài của Đảng Cộng sản Đông Dương.

Từ ngày 25/7 đến ngày 21/8/1935, Đồng chí là đại biểu chính thức tham dự và phát biểu tham luận tại Đại hội VII Quốc tế Cộng sản ở Mátxcova. Trong thời gian từ năm 1935 đến năm 1936, Đồng chí tham gia khóa học ngắn hạn tại Trường Đại học Phương Đông; đầu năm 1937, Đồng chí được phân công về công tác tại Sài Gòn và được cử vào Xứ ủy Nam Kỳ, là Bí thư Thành ủy Sài Gòn - Chợ Lớn.

Ngày 30/7/1940, sau khi dự phiên họp Xứ ủy Nam Kỳ bàn về chủ trương khởi nghĩa, đồng chí Nguyễn Thị Minh Khai bị thực dân Pháp bắt giam tại Khám Lớn - Sài Gòn, bị tra tấn hết sức dã man. Sáng ngày 28/8/1941, đồng chí Nguyễn Thị Minh Khai cùng với một số đồng chí khác bị giặc đem ra xử bắn ở Hóc Môn.

II. NHỮNG CÔNG HIẾN TO LỚN CỦA ĐỒNG CHÍ NGUYỄN THỊ MINH KHAI VỚI SỰ NGHIỆP CÁCH MẠNG CỦA ĐẢNG VÀ ĐẤT NƯỚC

1. Đồng chí Nguyễn Thị Minh Khai - một trong những đảng viên lớp đầu tiên của Đảng Cộng sản Việt Nam, có nhiều đóng góp trong thời kỳ vận động thành lập Đảng

Sau nhiều năm bôn ba tìm đường cứu nước, ngày 11/11/1924, đồng chí Nguyễn Ái Quốc về Quảng Châu, Trung Quốc, bắt đầu mở các lớp tập huấn, đào tạo cán bộ, chuẩn bị cho sự ra đời của đảng tiên phong lãnh đạo phong trào cách mạng Việt Nam. Sau khi Hội Việt Nam Cách mạng Thanh niên ra đời, một số chí sĩ nho học Trung Kỳ đã thành lập Hội phục Việt, tập hợp, đoàn kết các lực lượng yêu nước, tiến bộ làm cách mạng, đánh Pháp, đuổi giặc và bẻ gãy vua quan bán nước. Công tác vận động học sinh tham gia hoạt động cách mạng tại các trường ở Vinh như: Trường tiểu học Cao Xuân Dục, Nguyễn Trường Tộ... được chú trọng, có tác dụng tuyên truyền lòng yêu nước, tinh thần đoàn kết, tự hào dân tộc. Thời gian này, đồng chí Nguyễn Thị Minh Khai đang học tập tại trường Tiểu học Cao Xuân Dục, được sự giúp đỡ, dìu dắt, giác ngộ tinh thần yêu nước của thầy cô giáo là hội viên Hội phục Việt, Đồng chí đã tham gia vào các hoạt động của Hội Tu thân - tổ chức thanh niên, học sinh do thầy Trần Phú tổ chức. Do tham gia tích cực các hoạt động cách mạng, năm 1927, đồng chí Nguyễn Thị Minh Khai đã được kết nạp vào Hội Việt Nam Cách mạng đảng, được giao nhiệm vụ phụ trách công tác vận động phụ nữ, huấn luyện đảng viên mới ở khu vực Vinh - Bến Thủy và hai huyện Nghi Lộc, Thanh Chương. Nhờ hoạt động tuyên truyền vừa mềm dẻo, vừa sâu sát trong giới phụ nữ, đồng chí Nguyễn Thị Minh Khai đã vận động, kết nạp được thêm nhiều phụ nữ vào Việt Nam cách mạng đảng và sau nay họ trở thành những cán bộ nòng cốt, giữ các vị trí quan trọng của phong trào cách mạng. Số lượng chị em tham gia phong trào cách mạng ngày một gia tăng, phong trào đấu tranh của nữ công nhân Vinh - Bến Thủy ngày càng sôi nổi hơn.

Cuối năm 1927, đầu năm 1928, ở khu vực Vinh - Bến Thủy phong trào đấu tranh của công nhân bùng lên mạnh mẽ, đồng chí Nguyễn Thị Minh Khai và các

đồng chí trong Hội đã tổ chức các buổi nói chuyện, tuyên truyền cách mạng, dạy học ban đêm... cho công nhân và bồi dưỡng những thành phần cốt cán để kết nạp vào Hội. Đồng chí tích cực xuống các làng xã xung quanh thành phố Vinh (Hung Nguyên, Nghi Lộc, Diễn Châu) tìm hiểu đời sống, tâm tư nguyện vọng của bà con nông dân, vận động thành lập Nông hội. Hoạt động tích cực của đồng chí Nguyễn Thị Minh Khai và các đồng chí trong tổ chức Việt Nam Cách mạng đảng đã góp phần lớn cho phong trào cách mạng ở Vinh mạnh lên. Đây là những bước chuẩn bị rất quan trọng trong giai đoạn xây dựng hệ thống cơ sở đảng và các tổ chức quần chúng của Đông Dương Cộng sản Đảng; góp phần vào việc hợp nhất các tổ chức đảng, thành lập chính đảng duy nhất nhằm tập hợp lực lượng đấu tranh, đồng thời tổ chức được nhiều lớp huấn luyện, đào tạo cán bộ cho Đảng - lực lượng nòng cốt của phong trào Xô Viết Nghệ Tĩnh.

Từ ngày 6/1 đến ngày 7/2/1930, Hội nghị hợp nhất các tổ chức cộng sản đã họp ở bán đảo Cửu Long (Hồng Kông) dưới sự chủ trì của đồng chí Nguyễn Ái Quốc, thống nhất lấy tên Đảng là Đảng Cộng sản Việt Nam, thông qua các văn kiện: chính cương vắn tắt, sách lược vắn tắt, điều lệ vắn tắt. Đồng chí Nguyễn Thị Minh Khai chính thức trở thành đảng viên Đảng Cộng sản Việt Nam, là một trong những đảng viên lớp đầu tiên của Đảng ta, đứng trên lập trường chủ nghĩa Mác - Lênin, lập trường giai cấp vô sản đấu tranh chống đế quốc xâm lược, đấu tranh giành độc lập dân tộc, giải phóng giai cấp và giải phóng con người.

2. Đồng chí Nguyễn Thị Minh Khai - Người chiến sỹ cách mạng kiên trung, bất khuất

Khi phụ trách công tác tuyên truyền, vận động phụ nữ, huấn luyện đảng viên ở khu vực Trường Thi, Bến Thủy và tổ chức Hội Phụ nữ Giải phóng, trong điều kiện thực dân Pháp và bọn mật thám tăng cường các hoạt động truy lùng, vây bắt nhằm đàn áp phong trào cách mạng, nhưng đồng chí Nguyễn Thị Minh Khai không hề run sợ. Với bản lĩnh chính trị vững vàng và tài trí thông minh, giỏi ứng biến, Đồng chí luôn đi đầu trong công tác vận động quần chúng đấu tranh và huấn luyện, đào tạo cán bộ cho Đảng.

Khi đồng chí Nguyễn Thị Minh Khai bị mật thám Anh ở Hương Cảng bắt, nhưng với tinh thần của chiến sỹ cộng sản, Đồng chí đã khẳng định ý chí kiên cường, danh thép, nguyện hy sinh bản thân mình vì lý tưởng cộng sản, vì sự nghiệp đấu tranh giải phóng dân tộc. Mặc dù kẻ thù dùng mọi thủ đoạn, từ dụ dỗ, mua

chuọc đén tra tậ́n, đậ́nh đậ́p, nhụ̃ng Đọ̀ng chị́ vậ̃n khọ̉ng môt lợ̀i khai bạ́o đẹ́ bạ́o vậ̣ phong trạ̀o cạ́ch mặ̣ng và tộ̉ chức cơ sở Đạ̉ng.

Cạ́ch mặ̣ng Việ̣t Nam trong nhụ̃ng năm 1931 - 1933 ợ̉ thời kỳ thoạ́i trạ̀o, cợ quan của Đạ̉ng tự̀ Trung ương đén cợ sở ợ̉ trong nước gậ̀n nhự khọ̉ng hoặ̣t độṇg đượ̣c do kẹ̉ thụ̀ khụ̉ng bộ́ gặ́t gao. Cụ̃ng vớị các đọ̀ng chị́ Lê Họ̀ng Phong, Hà Huy Tậ̣p, Nguyệ̃n Văn Dự̣t, đọ̀ng chị́ Nguyệ̃n Thị̣ Minh Khai vậ̃n kiện trì hoặ̣t độṇg, giự̃ vự̃ng tinh thậ̀n đẹ́ nhen nhọ́m lạị ngọn lự̉a cạ́ch mặ̣ng, vự̣t qua khọ̉ khặ́n gian khọ̉, hy sinh đẹ́ hoạ̀n thậ̀nh trọ̉ng trạ́ch mạ̀ cạ́ch mặ̣ng Việ̣t Nam và Quộ́c tệ̉ Cộ̣ng sạ̉n giao phọ́ lạ̀ khôi phự́c phong trạ̀o cạ́ch mặ̣ng Việ̣t Nam, lậ̣p lạị các cợ quan lạ̃nh đạ̣o của Đạ̉ng trong nhụ̃ng năm cạ́ch mặ̣ng gặ̣p vộ vạ̀n khọ̉ khặ́n.

Giụ̃a năm 1937, đọ̀ng chị́ Nguyệ̃n Thị̣ Minh Khai vệ̀ Sài Gòn hoặ̣t độṇg, làm việ̣c tạị cợ quan Xự́ ủỵ Nam Kỵ̀, đượ̣c chị̉ địṇh làm Bị́ thự Thành ủỵ Sài Gòn - Chợ Lọ̉n. Nhậ̣n nhiệ̣m vụ̣ mới, hoặ̣t độṇg trong điệ̀u kiệ̣n vộ cụ̃ng khọ̉ khặ́n do sự̣ truy lụ̀ng, vậ̣y bắt củạ kẹ̉ thụ̀, nhụ̃ng Đọ̀ng chị́ vậ̃n luộn bạ́m sặ́t cợ sở, lạ̃nh đạ̣o phong trạ̀o phạ́t triệ̉n mặ̣nh mẹ̃. Vớị tinh thậ̀n vạ̀ thạ́i độ̣ làm việ̣c nghiệm túc, hiệ̣u quạ̉ vạ̀ mang tị̃nh nhậ̣n vậ̃n sậu sặ́c, đọ̀ng chị́ Nguyệ̃n Thị̣ Minh Khai nhậ̣n đượ̣c sự̣ tin yệu củạ nhiệ̀u đọ̀ng chị́ hoặ̣t độṇg cạ́ch mặ̣ng cụ̃ng thờị. Đọ̀ng chị́ lạ̀ một Xự́ ủỵ viện vớị tậ̀m hiệ̣u biệ́t rộ̣ng, đự́c kệ́t vạ̀ chị̉ đạ̣o vậ́n đẹ́ tự̀ thực tiệ́n rậ́t nhặ́p vạ̀ nói thộ̀ng thạọ tiệ́ng Pháp, tiệ́ng Anh vạ̀ tiệ́ng Quậ̉ng Đôṇg. Trong cuộ̣c đậ́u tranh thậ̀nh lậ̣p Mặ̣t trậ̣n dậ̀n chụ̉ chộ́ng chiệ́n tranh vạ̀ chộ́ng Phạ́t xít ợ̉ Sài Gòn nhụ̃ng năm 1938 - 1939, Đọ̀ng chị́ đạ̃ sặ́t cạ́nh cụ̃ng đọ̀ng chị́ Lê Họ̀ng Phong chuậ̉n bị̣ các bạ́o cạ́o ợ̉ hộị nghị cụ̃ng nhự trong cuộ̣c búṭ chiệ́n trện Bạ́o Dậ̀n chụ̃ng... Đọ̀ng chị́ Nguyệ̃n Thị̣ Minh Khai lạ̀ điệ̉n giậ̉ xuậ́t sặ́c củạ nhiệ̀u buộ̉i míṭ tinh lọ̉n ợ̉ các rặ̣p hạ́t trong thậ̀nh phộ́ Sài Gòn - Chợ Lọ̉n - Gia Địṇh, đậ́u tranh vớị các luậ̣n điệ̣u củạ bọ̣n Tợ̀-rộ̀t-xkít, bạ́o vậ̣ quan điệ̉m củạ Đạ̉ng.

Ngày 30/7/1940, đọ̀ng chị́ Nguyệ̃n Thị̣ Minh Khai bị̣ mặ̣t thặ́m Pháp bắt vạ̀ giam ợ̉ bốt Catina, sau đọ́ lạ̀ Trạ̣i giậ̉m Phụ́ Mỵ̃ (Sài Gòn). Biệ́t đọ̀ng chị́ Nguyệ̃n Thị̣ Minh Khai lạ̀ nhậ̣n vậ̣t quan trọ̉ng nện kẹ̉ thụ̀ đạ̃ giam Đọ̀ng chị́ vàọ trong phọ̀ng tộ̀i cọ́ treo chiệ́c sọ̣ ngượ̀i ợ̉ giụ̃a, dụ̀ng đụ̃ cự̣c hị̀nh đẹ́ tra tậ́n đậ́ man nhự “lộ̣n mệ̀ gà”, “mạ́y bay lên sậ̀n”, “mạ́y bay xuộ́ng sậ̀n”, độ́ng đị̃nh vàọ đậ̀u ngón tay..., nhụ̃ng Đọ̀ng chị́ vậ̃n cượ̀ng quyệ́t khọ̉ng khai ra tộ̉ chức vạ̀ các đọ̀ng chị́ cụ̃ng hoặ̣t độṇg, môt mự̣c khặ́ng địṇh: “việ̣c nàỵ tao lạ̃nh đạ̣o, tao chụ̉ trương, tao

làm”. Chúng tiếp tục giờ những đòn tra tấn hiểm độc nhưng vẫn không thể lay chuyển được ý chí cách mạng kiên cường, sắt thép của nữ chiến sĩ cộng sản.

Biến nhà tù thành trường học cách mạng, đồng chí Nguyễn Thị Minh Khai tranh thủ mọi điều kiện để học tập nâng cao trình độ từ các đồng chí bạn tù, đồng thời ra sức tuyên truyền cách mạng đối với những người làm đường lạc lối trở về với gia đình, dân tộc và tìm theo cách mạng.

Để giành được độc lập, tự do cho dân tộc, vợ chồng người chiến sỹ cộng sản kiên trung Nguyễn Thị Minh Khai - Lê Hồng Phong đã gác tình riêng vì nghĩa lớn, nguyện hy sinh bản thân cho lý tưởng cộng sản.

Bị giam hãm trong nhà tù, nhưng với cương vị Bí thư Thành ủy Sài Gòn - Chợ Lớn, Ủy viên Xứ ủy Nam Kỳ, đồng chí Nguyễn Thị Minh Khai vẫn tìm mọi cách liên lạc với bên ngoài, để tiếp tục lãnh đạo cuộc Khởi nghĩa Nam Kỳ. Sau khi cuộc Khởi nghĩa Nam Kỳ bị khủng bố, tòa án thực dân buộc Đồng chí nhận tội danh lãnh đạo cuộc Khởi nghĩa Nam Kỳ và kết án tử hình. Trước tòa thực dân, Đồng chí dũng dạc, đanh thép khẳng định: “Nước của tôi, cứu nước là có tội, cướp nước là không có tội sao?”.

Không khuất phục được người chiến sỹ cộng sản, sáng ngày 28/8/1941, thực dân Pháp đưa đồng chí Nguyễn Thị Minh Khai và một số đồng chí lãnh tụ kiên trung của Đảng như: Hà Huy Tập, Nguyễn Văn Cừ, Phan Đăng Lưu, Võ Văn Tần, Nguyễn Hữu Tiến,... xử bắn tại ngã tư Giếng Nước (nay là trước sân Bệnh viện huyện Hóc Môn, Thành phố Hồ Chí Minh).

Trước pháp trường, đồng chí Nguyễn Thị Minh Khai hướng về phía đồng bào, nói những lời tâm huyết: “Việc chúng tôi làm là chính nghĩa. Vì muốn Tổ quốc tôi được độc lập, dân tôi được ấm no mà chúng tôi làm cách mạng. Chúng tôi không có tội gì”.

Phút cuối cùng của cuộc đời, đồng chí Nguyễn Thị Minh Khai vẫn đau đáu trong lòng nhiệm vụ với Đảng, với Tổ quốc, vẫn một lòng mong muốn cho dân tộc Việt Nam có độc lập, tự do. Tấm gương hy sinh anh dũng, kiên cường của đồng chí Nguyễn Thị Minh Khai đã tô thắm thêm truyền thống vẻ vang, viết lên bản anh hùng ca bất diệt của toàn thể dân tộc Việt Nam và trở thành tấm gương đạo đức cách mạng sáng ngời cho các thế hệ noi theo. Đồng chí Nguyễn Thị Minh Khai sống mãi trong lòng dân tộc Việt Nam.

3. Đồng chí Nguyễn Thị Minh Khai với phong trào cách mạng của Quốc tế Cộng sản

Giữa năm 1930, đồng chí Nguyễn Thị Minh Khai được sự tin nhiệm và giới thiệu của Xứ ủy Trung Kỳ, đứng đầu là đồng chí Nguyễn Phong Sắc chuyên ra hoạt động tại Bắc Kỳ và sau đó tiếp tục sang hoạt động ở Quảng Châu, Trung Quốc. Đồng chí công tác tại Văn phòng Ban Đông Phương của Quốc tế Cộng sản. Đây là một mốc quan trọng trên con đường hoạt động cách mạng của Đồng chí, hướng Đồng chí sớm đến với Quốc tế Cộng sản - tổ chức quan trọng nhất thế giới lúc bấy giờ.

Tại môi trường hoạt động mới, đồng chí Nguyễn Thị Minh Khai được giao nhiệm vụ liên lạc với các tổ chức cách mạng Việt Nam trong nước. Với niềm tin mãnh liệt, trí thông minh và thực tiễn hoạt động trong nước, Đồng chí rất nhanh quen với công việc mới và có nhiều tiến bộ. Hàng ngày, đồng chí Nguyễn Thị Minh Khai vừa tích cực công tác, vừa tranh thủ học tiếng Anh, tiếng Trung Quốc, tiếng Pháp để phục vụ công tác. Đồng chí tích cực trau dồi lý luận cách mạng và kinh nghiệm đấu tranh quốc tế, đặc biệt phong trào đấu tranh của phụ nữ trong công cuộc giải phóng dân tộc, giải phóng giai cấp, giải phóng phụ nữ.

Giữa năm 1931, đồng chí Nguyễn Thị Minh Khai bị đặc vụ Quốc dân Đảng Trung Quốc ở Hồng Kông bắt giam. Nhờ vào sự vận động, can thiệp và đấu tranh của Quốc tế Cứu tế Đỏ, Đồng chí được trao trả tự do sau hơn hai năm bị tra tấn dã man của kẻ thù. Ra tù, đồng chí Nguyễn Thị Minh Khai tìm cách liên lạc với Đảng và hoạt động trong Ban Chỉ huy ở ngoài của Đảng. Đến giữa năm 1935, Đồng chí được cử tham dự Đại hội Quốc tế Cộng sản lần thứ VII tại Mátxcova (Liên Xô cũ).

Tại Đại hội Quốc tế Cộng sản lần thứ VII, phiên họp thứ 40, ngày 16/8/1935, đồng chí Nguyễn Thị Minh Khai đã phát biểu tham luận với nội dung chính sau: nêu lên vấn đề mâu thuẫn giai cấp và tương quan lực lượng ta - địch trong đấu tranh giải phóng dân tộc ở Đông Dương; nêu ra những thành công và hạn chế trong công tác vận động và lãnh đạo binh lính thời gian qua; vấn đề đoàn kết quốc tế để bảo vệ phong trào cách mạng ở Đông Dương, bảo vệ Liên bang Xô Viết như một nhiệm vụ của những người cộng sản Đông Dương. Bài tham luận của nữ đồng chí trẻ (25 tuổi) đã gây sự chú ý của các đại biểu tham dự Đại hội và được đánh giá cao.

Tại Đại hội lần thứ VI Quốc tế Thanh niên Cộng sản (tháng 9 đến tháng 10/1935), đồng chí Nguyễn Thị Minh Khai đã có bài tham luận về tình hình, hoạt động và những nhiệm vụ trước mắt của Đoàn Thanh niên Cộng sản Đông Dương. Đồng chí đã nêu khái quát về tình hình thanh niên Đông Dương, những khó khăn và hạn chế của họ và đề ra những nhiệm vụ trước mắt gồm: thanh niên phải thâm nhập vào các nhà máy, đồn điền, làng xã, trường học; phải thành lập các câu lạc bộ thanh niên; phải dẫn dắt, giáo dục thanh niên theo tinh thần đấu tranh cách mạng; phải thiết lập mối quan hệ giữa thanh niên Đông Dương với các tổ chức thanh niên quốc tế và đặc biệt phải chú ý đến quần chúng nữ thanh niên.

Thông qua những hoạt động tại các hội nghị quốc tế, đồng chí Nguyễn Thị Minh Khai đã nêu bật được tình cảnh ở thuộc địa, bản chất bóc lột dã man của chủ nghĩa đế quốc; vai trò của phụ nữ và thanh niên trong cách mạng giải phóng dân tộc; khẳng định cuộc đấu tranh giai cấp, đấu tranh dân tộc ở Đông Dương phải được khơi dậy bằng truyền thống yêu nước, đoàn kết, nhân nghĩa của dân tộc, phải phát huy được mọi tầng lớp trong xã hội tham gia, lấy công - nông làm gốc, do giai cấp công nhân lãnh đạo.

4. Đồng chí Nguyễn Thị Minh Khai với sự nghiệp giải phóng phụ nữ

Trong quá trình học tập tại trường Tiểu học Cao Xuân Dục, đồng chí Nguyễn Thị Minh Khai đã tích cực tham gia các hoạt động yêu nước của Tổ nữ sinh yêu nước. Đồng chí đã tích cực tham gia phong trào vận động nữ sinh góp tiền mua hoa và vải trắng may băng tang đi dự lễ truy điệu nhà chí sỹ yêu nước Phan Châu Trinh, tham gia ký tên vào bản yêu sách đòi thực dân Pháp trả tự do cho Phan Bội Châu.

Khi được kết nạp vào Việt Nam Cách mạng đảng, đồng chí Nguyễn Thị Minh Khai là người phụ nữ đầu tiên gia nhập Hội và được phụ trách công tác tuyên truyền, vận động phụ nữ, huấn luyện đảng viên mới. Nhờ đó, nhiều chị em khu vực thành phố Vinh được giác ngộ, được trực tiếp Đồng chí huấn luyện. Nhiều người sau này trở thành cán bộ nòng cốt cho phong trào Xô Viết Nghệ Tĩnh.

Năm 1935, với tư cách là đại biểu nữ trong đoàn đại biểu của Đông Dương Cộng sản Đảng tham dự Đại hội VII Quốc tế Cộng sản, đồng chí Nguyễn Thị Minh Khai đã thể hiện niềm tự hào to lớn khi được vinh dự đại diện cho hàng triệu phụ nữ Việt Nam dưới ách áp bức của thực dân, phong kiến nói lên tiếng nói tại một

diễn đàn quốc tế. Trong bài tham luận, Đồng chí thể hiện mong muốn đại biểu các đảng cộng sản của các nước hiểu được nỗi thống khổ cùng cực của phụ nữ lao động các dân tộc Đông Dương nói chung và Việt Nam nói riêng, đồng thời khẳng định sự tin tưởng vào tinh thần đấu tranh cách mạng của phụ nữ. Đồng chí Nguyễn Thị Minh Khai đã lên tiếng ca ngợi tinh thần đấu tranh của phụ nữ Trung Quốc, những nữ công nhân và nông dân Đông Dương.

Tại một diễn đàn lớn, có sức ảnh hưởng mạnh mẽ là Đại hội của Quốc tế Cộng sản, đồng chí Nguyễn Thị Minh Khai cũng mạnh dạn chỉ ra những thiếu sót của đảng cộng sản khi chưa thực sự quan tâm đúng mức đến phong trào đấu tranh của phụ nữ. Đây là lần đầu tiên người phụ nữ Việt Nam trẻ tuổi dũng dạc đọc tham luận trên diễn đàn Quốc tế Cộng sản, nói lên tình trạng của phụ nữ ở các nước thuộc địa; khẳng định vị trí, vai trò của phụ nữ trong cuộc đấu tranh chống chiến tranh quốc tế và bảo vệ hòa bình; đồng thời, lên tiếng đề nghị các đảng cộng sản phải có trách nhiệm trong việc phát huy vai trò của phụ nữ.

Với vai trò là Bí thư Thành ủy Sài Gòn - Chợ Lớn, đồng chí Nguyễn Thị Minh Khai luôn chú ý để phát triển phong trào đấu tranh của phụ nữ. Nhân sự kiện Ủy ban Phụ nữ ái hữu Sài Gòn - Chợ Lớn ra lời kêu gọi chị em phụ nữ đứng lên đoàn kết với nam giới sáng lập các hội tương tế ái hữu, đồng chí Nguyễn Thị Minh Khai đã viết cuốn sách giới thiệu về cuộc đấu tranh của phụ nữ quốc tế để tuyên truyền, giác ngộ nâng cao nhận thức cách mạng cho phụ nữ, nhờ đó phong trào đấu tranh của phụ nữ Sài Gòn - Chợ Lớn ngày càng có những bước phát triển sâu rộng.

Trong đấu tranh với những phần tử Tờ-rốt-xkít chống lại chủ trương của ta, đồng chí Nguyễn Thị Minh Khai đã cùng với các đồng chí khác như Lê Hồng Phong, Nguyễn Văn Cừ tiến hành cuộc đấu tranh mạnh mẽ trên mặt trận lý luận, thường xuyên vạch mặt những phần tử Tờ-rốt-xkít trên báo Dân chúng và Lao động nhằm góp phần to lớn tăng cường sự thống nhất trong Đảng, trong đó có những bài bút chiến sâu sắc nhằm bảo vệ quan điểm, đường lối của Đảng về phong trào của phụ nữ.

Dựa trên phương pháp luận của chủ nghĩa duy vật lịch sử và với ngòi bút sắc sảo, đồng chí Nguyễn Thị Minh Khai đã thẳng thắn nói lên tiếng nói của giới thanh niên và phụ nữ Sài Gòn lục tỉnh trong cuộc đấu tranh chống phát xít và chống Tờ-rốt-xkít; phê phán những lý thuyết phản động của nữ sĩ Tuyết Dung đi ngược lại với chủ trương của Đảng, ngược lại với nguyện vọng của phụ nữ Việt Nam. Qua các bài

báo, đồng chí Nguyễn Thị Minh Khai đã khẳng định sự gắn bó giữa phong trào đấu tranh của phụ nữ với cuộc đấu tranh giải phóng dân tộc nhằm thay đổi chế độ xã hội hiện thời; phụ nữ cần phải nỗ lực cố gắng, tự mình vượt qua những khó khăn, những rào cản của xã hội, tham gia gánh vác công việc của quốc gia.

*

*   *

Sinh ra và lớn lên ở một vùng quê nghèo khó, khắc nghiệt nhưng tình yêu quê hương, đất nước của con người Xứ Nghệ đã hình thành tính cách và tâm hồn đồng chí Nguyễn Thị Minh Khai.

Cả cuộc đời hoạt động cách mạng của đồng chí Nguyễn Thị Minh Khai là con đường đầy chông gai, gian khổ nhưng cũng hết sức vẻ vang. Đồng chí luôn phấn đấu không biết mệt mỏi cho sự nghiệp cách mạng của dân tộc, cho sự nghiệp giải phóng phụ nữ, một lòng phục vụ Đảng, phục vụ Nhân dân, vẹn nguyên tình cảm vợ chồng, tình mẫu tử thiêng liêng, giữ vững niềm tin cách mạng và khí tiết, phẩm chất đạo đức người chiến sỹ cộng sản.

Tuy cuộc đời và sự nghiệp ngắn ngủi nhưng đồng chí Nguyễn Thị Minh Khai đã kịp hoàn thành nhiều công việc quan trọng của Đảng và nhân dân giao phó, để lại một tấm gương sáng về lòng yêu nước, kiên trung, bất khuất vì độc lập cho Tổ quốc, vì tự do cho nhân dân. Tên tuổi và sự nghiệp cách mạng cao quý của đồng chí Nguyễn Thị Minh Khai được khắc ghi cho muôn đời sau. *JP*

BAN TUYÊN GIÁO TRUNG ƯƠNG